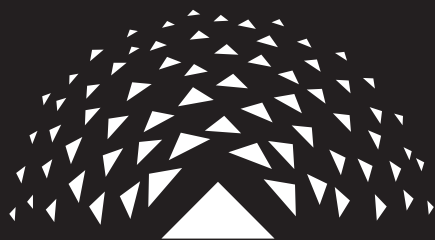

KKI

4:1

Melyek a 2020-as
szlovák parlamenti választás
legfőbb kérdései?

KKI 4:1

A Külügyi és Külgazdasági Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

© Külügyi és Külgazdasági Intézet, 2020

Szerkesztő:

Garai Nikolett – Külügyi és Külgazdasági Intézet

Garai Nikolett – Külügyi és Külgazdasági Intézet
Illés Gergő – Azonnali.hu

Juraj Hajko – Slovak Foreign Policy Association
Ludik Éva – Deutscher Bundestag

Szöveggondozás és tördelés:

Tevelyné Kulcsár Andrea

Fotó:

Pixabay

<https://pixabay.com/hu/photos/bratislava-szlov%C3%A1kia-1569359/>

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Külügyi és Külgazdasági Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának.

A sorozatban eddig megjelent kiadványok

2020/08. [Mi várható a Közel-Keleten és Észak-Afrikában 2020-ban? \(2.\)](#)

2020/07. [Mi várható a Közel-Keleten és Észak-Afrikában 2020-ban? \(1.\)](#)

2020/06. [What Can Be Expected in the Western Balkans in 2020?](#)

2020/05. [Mi várható az Európai Unióban 2020-ban?](#)

2020/04. [Mire számíthat a világgazdaság 2020-ban?](#)

Régebbi számaink elérhetőek a [KKI honlapján](#).

A Külügyi és Külgazdasági Intézet 4:1 című sorozatában négy kutató válaszol röviden ugyanarra – a nemzetközi politikát és gazdaságot érintő – kérdésre. Célunk a magyarországi tudományos viták elindítása és a szakértők közötti párbeszéd elősegítése. E számunkban a következő kérdésre kerestük a választ: „Melyek a 2020-as szlovák parlamenti választás legfőbb kérdései?”

JURAJ HAJKO

Egy újságíró meggyilkolásának következményei a belpolitikai és az igazságügyi rendszerre, új politikai erők megjelenése és piszkos választási kampány – ezek a közelgő szlovák parlamenti választás főbb kérdései.

A február 29-én tartandó parlamenti választást tulajdonképpen a jelenlegi szenior kormánykoalíciós partnerről, az Irány – Szociáldemokrácia (*Smer – sociálna demokracia*, röviden: Smer) nevű párt jövőjéről szóló népszavazásként is fel lehet fogni. Ján Kuciak oknyomozó újságíró és jegyese meggyilkolása után példa nélküli tüntetéssorozat zajlott a szlovák köztereken, amely a kormány átrendeződését eredményezte: Robert Ficót, Szlovákia történetének leghosszabb ideig regnáló miniszterelnökét Peter Pellegrini váltotta fel. Ez azonban még csak a kezdet volt. Azok a cikkek és kiszivárgott információk, amelyek a gyilkosságot elkövető csoport tagjai, a hírhedt bűnöző, Marian Kočner, valamint magas rangú politikusok és állami tisztviselők közötti beszélgetésekről jelentek meg, jól példázzák a helyzet súlyosságát.

A Smer már 2006 óta van hatalmon (egy kisebb, két évig tartó szünettel), így a szociáldemokrata tábort érik a vádak amiatt, hogy engedték elburjánzani a bűnözést mind az igazságügyi, mind a politikai rendszerben. Valójában több államügyész, bíró és egyéb tisztségviselő is lemondott a Kočnerhez fűződő kapcsolata miatt – akit a Kuciak-gyilkosság megrendelésével vádolnak. Komor képet fest a szlovák ügyészség állapotáról a Stop Corruption Foundation [elemzése](#) is, amely szerint az ügyészek akár maguk is kezdeményeznék a saját intézményüknek és a legfőbb igazságügyi tisztségviselők megválasztási mechanizmusának a reformját. A jelenlegi szlovák államfő, Zuzana Čaputová tavaly éppen az igazságügyi reformok szükségességének hangsúlyozásával diadalmaskodott az elnökválasztáson.

Jaromír Čižnár főügyész hivatali ideje 2020 júliusában ér véget, a mandátuma pedig nem hosszabbítható meg. A szlovák főügyész kompetenciája rendkívül széles körű, és a tisztség betöltéséről a Szlovák Nemzeti Tanács dönt. Ezért az új parlament összetétele, az igazságügyi reformokkal kapcsolatos egyeztetések, valamint az új főügyész személye jelenti a 2020-as év egyik legfőbb belpolitikai kérdését Szlovákiában.

Érdemes kitérni a választást megelőző, rendkívül intenzív, piszkos és már-már agresszív kampányra, amely talán a legfontosabb trendnek tekinthető. A hírportálokat és a közösségi média oldalait elárasztották a kompromittáló tartalmak és a jogi következményekkel járó zsarolások, köztük olyan meghatározó témák is, amelyek jelentősen befolyásolhatják a közvéleményt. A *Plus 7 Dní* hetilap által készített,

Peter Pellegrini miniszterelnök szexuális orientációját firtató, botrányos interjú teljesen megváltoztathatja a kampány kimenetelét. A kiadó kivágta az interjúból a szóban forgó részt, azonban emiatt a főszerkesztő lemondott, és nyilvánosságra hozta az esetet. Ez jelentősen befolyásolhatja a választás eredményét, ugyanis a Smer szavazói meglehetősen konzervatívak, és a párt köztudottan nem támogatja az LMBTQ-közösség jogainak a kibővítését. A választásokat megelőző kampány-csend kezdetéig (2020. január 14.) a Smer vezetett a felmérések során, körülbelül [15-20](#) százalékkal.

A kampányt domináló második téma a szélsőjobb és a progresszív politikai erők megerősödése, ami egy viszonylag új jelenségnek számít Szlovákiában. 2019 nyarán sok szakértő és megfigyelő elmélkedett azon, hogy vajon egy, a Progresszív Szlovákia (*Progresívne Slovensko*, PS) és az Együtt – Polgári Demokrácia (*Spolu – občianska demokracia*, röviden: Spolu) nevű formációkból álló koalíció meg tud-e nyerni sorozatosan három választást (illetve négyet, ha a regionális választásokat is belevesszük). Ez az új politikai erő már az első megmérettetésen sikeresen szerepelt. A PS korábbi alelnöke, Zuzana Čaputová nyerte az államfőválasztás második fordulóját, 2019 márciusában. Két hónappal később a PS és a Spolu alkotta koalíció osztatlan sikert aratott az európai parlamenti választáson is. Mindazonáltal a nyerő széria esélyei mostanra csökkentek. A kampány végére a koalíció támogatottságának az aránya ugyanis egy számjegyre esett vissza. A szlovák választási rendszer értelmében egy két pártból álló politikai formációnak legalább 7 százalékot kell elérnie a parlamentbe bejutáshoz, míg az önállóan induló pártok esetén 5 százalék a bejutási küszöb.

A politikai spektrum másik oldalán a Marian Kotleba-féle szélsőjobboldali (nézőponttól függően sokszor fasiszta vagy neonáciként elkönyvelt) párt, A Mi Szlovákiánk Néppárt (*L'udová strana Naše Slovensko*, L'SNS) erősödését figyelhetjük meg, amely több mint 10 százalékos támogatottságot élvez, és a második-harmadik legtöbb szavazatra tarthat számot a közvélemény-kutatások szerint. A sikerük kulcsa két tényezőben rejlik. Egyrészt, hogy a kormánykoalíció imázsa sokat romlott a politikai-igazságügyi elit és a szervezett bűnözés közötti kapcsolat miatt. Másrészt a szlovák állampolgárok elégedetlenek a korrupció, valamint az ellenzéki pártok között 2019 nyara óta tartó széthúzás és viták miatt. Az L'SNS azonban meglehetősen passzív hozzáállást tanúsított ezekben a vitákban, és a két tábor közötti, illetve az azokon belüli konfliktusok kihasználásával jelentősen meg tudott erősödni.

Az L'SNS-találkozókkal egy időben és egy helyen több ellentüntetés is szerveződött, amelyek erőszakkal végződtek. Egy héttel a választások előtt a kormánykoalíció rendkívüli parlamenti ülést kezdeményezett több olyan szociális program és pénzügyi támogatás elfogadása érdekében, amelyek számottevő költségvetési következményekkel járhatnak. Több ellenzéki képviselő az ülések blokkolásával reagált erre.

A közelgő választáson több rekord is megdőlni látszik. Egyrészt a külföldön élő – de a kormányellenes tüntetések által mobilizált – szlovákok regisztrációjának a száma majdnem a háromszorosára nőtt 2016-hoz képest. Másrészt a politikai pártok eddig 12 millió eurót költöttek erre a kampányra, ami rekordnagyságúnak

számít Szlovákia történelmében. A [Transparency International Slovakia](#) becslése szerint a végösszeg elérheti a 15 millió eurót is. Harmadrészt rekordszámú politikai párt (9 vagy akár 10) ugorhatja meg az 5 százalékos parlamenti küszöböt. Mindezek a tényezők jelentősen megváltoztathatják az általunk ismert szlovák parlamenti erőviszonyokat. A határozott válaszokra csupán február 29-ig kell várunk.

LUDIK ÉVA

A 2019-es államelnök-választás után Szlovákia 2020. február végén parlamenti választásokra készül. Összesen 25 párt közül tudnak dönteni a voksukat leadók. A magyar választókat és érdekeiket jelenleg két párt, illetve párttömörülés képviseli: a Bugár Béla által vezetett Most–Híd, amely a mostani kormánykoalíció tagja, valamint a parlamenten kívüli Magyar Közösségi Összefogás (MKÖ), amely több pártot (Magyar Közösség Pártja [MKP], Összefogás, Magyar Fórum) tömörítő koalíció, élén Bárdos Gyulával. Így Szlovákia legnagyobb, de (a 2011-es szlovák statisztikai hivatal [adatai](#) szerint) a népességnek már csak 8,5 százalékát kitevő (azaz az 1990-es évek adataihoz képest már majdnem 110 ezer fővel kevesebb lelket számláló) kisebbsége két, egymástól függetlenül működő magyar pártlistából választhat.

A [felmérések](#) alapján a Most–Híd tartósan 4,5 százalék körüli értékeket ér el. Az MKP pedig ennél is gyengébbeket (3,7–4 százalékot). Ezúttal valószínűleg egy magyar párt sem tudja átlépni az 5 százalékos választási küszöböt.

A magyar pártoknak a magyar kisebbség mellett szlovák választók támogatására is szükségük van ahhoz, hogy egymástól függetlenül a parlamentbe kerülhessenek. A köztük lévő együttműködés – ami a múlt évi elnök- és európai parlamenti választás során is megvalósult – jelenleg nem szerepel a napirenden.

Fontos megjegyezni, hogy a szlovákiai magyar kisebbség számára a nemzeti identitás fontossága a 90-es évek óta csökkenő tendenciát mutat; [szakértők szerint](#) hasonló dolgokat tart fontosnak, mint a többségi társadalom (gazdasági és össztársadalmi kérdéseket). Így nagy valószínűséggel az önálló Szlovákia történetében első alkalommal a magyar érdekekért nem fognak magyar képviselők fellépni.

A jelenlegi kormánykoalíciót alkotó pártok mindegyike veszteséggel számolhat majd. A Smer – különböző koalíciók részeként – 2006 óta van hatalomban (leszámítva Iveta Radičová 20 hónapon át tartó kormányzásának időszakát). A legmagasabb támogatást (44,41 százalékot, azaz a 150 tagú parlamentben 83 helyet) a 2012-es választásokon sikerült megszereznie. Az 1999-ben Robert Fico által alapított és vezetett, 14 éve kormányon levő Smer számít még mindig a legerősebb pártnak. A szociáldemokraták azonban várhatóan megfognak gyengülni a mostani választásokon: a 2016-ban szerzett 28,8 százalékos eredményük után a [felmérések](#) jelenleg a pártnak 16–17 százalékot jeleznek. A jelenleg regnáló koalíciónak nincs esélye egy kormányképes újraválasztásra, de a felmérések szerint erre nincs is választói igény.

Bugár Bélának a Szlovák Nemzeti Párttal (*Slovenská národná strana*, SNS) kötött koalíciós megállapodása a magyar kisebbség bizalmát megingatta. A két párt együttműködését a (nem csak) magyar nemzetiségű választókra számító Most–Híd szimpatizánsainak egy jelentős része elfogadhatatlannak tartotta és még mindig annak tartja a Smerrel, illetve az SNS-szel való koalíció megalakulását. Az egész országot megrázó 2017-es Kuciak-gyilkosság után azonban Bugárnak a kormánykoalíció tagjaként sikerült kikényszerítenie Robert Fico miniszterelnök, Robert Kaliňák belügyminiszter és később Tibor Gašpar rendőrfőkapitány és más vezetők lemondását. Mindezek következtében azonban komoly esély van arra, hogy a Most–Híd a februári választáson nem jut be a parlamentbe.

Jelenleg két új szlovák párt tűzte ki célul a magyar kisebbség megszólítását. Az elnökválasztás során így a magyarok a balliberális PS és a centrista Spolu koalíciójának a közös jelöltjét, Zuzana Čaputovát támogatták. (Bugár Béla elnökjelöltként a szavazatoknak csupán 3,1 százalékát érte el.)

A PS és a Spolu a szlovák Kereszténydemokrata Mozgalommal (*Kresťansko-demokratické hnutie*, KDH) és a volt államfő, Andrej Kiska 2019-ben alapított, Az Emberekért (*Za ľuďi*) nevű pártjával együtt a konzervatív-centrista családott választókat szeretné megszólítani. A KDH a legutóbbi választások során elszenvedett történelmi bukás és a négy éven tartó parlamenti izolációja után idén Alojz Hlina vezetésével a politikai visszatérésben bízik.

Az oknyomozó politikus, aktivista és problematikus koalícióspartnernek tűnő Igor Matovič vezette Egyszerű Emberek és Független Személyiségek (*Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti*, OĽaNO) nevű párt néhány nap alatt meglepően erősödött és sokak által váratlanul nagy támogatásra tett szert. Jelenleg már úgy néz ki, hogy a párt történelmileg is a legjobb eredményét éri el, de esetleg a legerősebb pártként jogosult lehet a kormányalakításra. Ez még néhány héttel ezelőtt teljesen valószínűtlennek tűnt.

A gazdasági liberalizmust hirdető, ugyanakkor euroszkeptikusként megnyilvánuló Szabadság és Szolidaritás (*Sloboda a Solidarita*, SaS) az utolsó választások idején a második legerősebb párt volt. 2012-ben ők buktatták meg Iveta Radičová jobboldali–liberális koalícióját (amelynek tagja volt a Most–Híd is) a Görögországnak szánt pénzügyi támogatás miatt.

A jobboldali, „családbarát” nagykereskedő, Boris Kollár – aki az EP-választáson Matteo Salvini mellett állt ki – a politikailag nehezen besorolható Család Vagyunk (*Sme rodina*) pártot vezeti. A zűrzavaros nézeteiről ismert politikus pártját a felmérések 7,5 százalék körülire mérik, de döntő szerepe lehet, mert a támogatásuktól függhet, hogy kormányváltás lesz vagy sem. A Focus által 2020. januárban végzett választási [felmérések](#) szerint szükség lehet rá egy magyar párt bekerüléséhez is. Így a jelenlegi ellenzéki pártokból esetleg koalíciós partnerek is válhatnak.

A legutóbbi választáskor a szélsőjobboldali, fasiszta megnyilvánulásairól ismert Marian Kotleba által vezetett L'SNS 8,8 százalékot szerzett. Ezt idén akár 13 százalékra is növelheti, s a januári felmérések alapján a második legerősebb pártként végezhet, így akár koalíciót is alapíthat. Kotlebából ezzel befolyásos politikus, de még kormánytag is válhat.

A Szlovák Nemzeti Tanács jelenlegi elnöke, Andrej Danko vezette SNS-nél e tendencia fordítottja várható: míg 2016-ban közel 13 százalékos siker után alkotott koalíciót, februárban a bejutási határnál fog mozogni az eredménye.

A választás igazi tétje a leendő törvényhozói és végrehajtói hatalom közti jó együttműködés megteremtése. A bíróság és az ügyészség komoly válságban van, amit főképp a közéletet megrázó Kuciak-gyilkossággal vádolt Marian Kočner bűnözői háttéréről és sikkasztásairól szóló tanúvallomások, hang- és videofelvételek okoznak. Fico is ezen információk következtében veszítette el a miniszterelnöki posztját. Peter Pellegrini kormányfő, a Smer jelöltje „új startnak” nevezi a pártja politikáját, ám abból hiányzik – bár a kampányszlogenben fontosnak tartották – a múlttól való világos elhatárolódás, illetve az, hogy miben látja a párt az újratekintést. Eközben a Smer agresszívan támadja a jelenlegi ellenzéket, kivéve Kotleba szélső-jobboldali pártját – ez is jelzi a jövőbeli együttműködésük lehetőségét. Az ellenzéki pártok pedig kategorikusan kizárják a Smerrel, az L'SNS-sel és SNS-sel való koalíció eshetőségét. A Smer kampányának hangsúlyos elemét képezik a menekültek, habár Szlovákia sosem élt meg igazi menekültválságot. A párt a svéd jóléti állam modelljét vázolta fel elérendő célként, de a lakosságból inkább az ún. Stockholm-szindrómát váltotta ki. Sokan nem akarják már a Smer hatalmát, de jobban félnek a változástól, ezért újra a pártra fognak szavazni. A valódi „új start” azonban csakis egy új koalíció révén lesz elérhető.

ILLÉS GERGŐ

Már nem is az a kérdés a szlovákiai parlamenti választások előtt, hogy lesz-e kormányváltás, és háttérbe szorul-e Robert Fico névleg szociáldemokrata pártja, hanem az, hogy mi jön a Fico–Pellegrini-korszak után. Valószínűleg egy nagyon széles és instabil jobboldali koalíció, ráadásul az eddig sokszor a mérleg nyelvét adó magyar pártok (Most–Híd és MKÖ) parlamenti részvétele nélkül. Éppen ezért a számunkra legfontosabb három szempontból vizsgálom meg a szlovák választások legfontosabb kérdéseit, azaz, hogy ki lesz a nyertes, hogyan dolgozik majd együtt a jobboldal, illetve mi lesz a szlovákiai magyar etnikai politizálással.

1. *Átterjed-e Szlovákiára az elitellenes populizmus?* Ha valakire érdemes odafigyelni a választások előtt, de különösen utána, az az OĽaNO vezetője, Igor Matovič. A korábbi médiavállalkozó már 2010 óta ül a parlamentben, ahol [nem mindennapi akcióival](#) és mindenkiel szemben vitriolos stílusával hívja fel magára a figyelmet: volt, hogy hazugságvizsgálathoz kötötte az OĽaNO-listára kerülést, négy éve 250 ezer Bugár Béla-ellenes röplapot szórt szét Dél-Szlovákiában, frakciója tagjai pedig rendre átigazolnak máshová, hol Matovič stílusát, hol a nem épp demokratikus pártvezetési szokásait kritizálva. Matovič legújabb dobása, hogy a választás előtt [egy internetes konzultáción](#) szavaztatja meg az emberekkel a leendő kormányprogramját és a koalíciós tárgyalások feltételeit. A tizenegy pontos ankét [sok kritikát kapott](#) más ellenzéki pártok részéről, de úgy tűnik, a populista

OLaNO-kampány működik: a néhány hónapja még a bejutásért viaskodó Matovič-párt ma már [egyértelműen az ellenzék legerősebbje](#), sőt a legutóbbi, [Csehországban kizsivárogatott közvélemény-kutatás szerint](#) már előzi a Smer is.

2. *Tud-e együtt dolgozni a jobboldal?* Robert Ficónak és a Smernek a szlovák politikában meglévő, 2006 óta tartó egyeduralmát csupán két évre (2010 és 2012 között) sikerült megszakítania a jobboldalnak. Akkor Iveta Radičová vezetésével alakult jobbközép négypárti koalíciós kormány a kereszténydemokrata SDKÚ–DS, a KDH, a neoliberais SaS, valamint a Bugár Béla-féle Most–Híd részvételével. De az a kormány hamar megbukott az uniós pénzügyi mentőcsomag körüli belső ellentétek okán. Idén újra 2010 szelleme kísért a szlovák jobboldalon, hiszen a választás előtti körkép hasonlóan néz ki. A Fico-féle Smer továbbra is a legnagyobb párt, ugyanakkor koalíciós partnerek híján parlamenti többsége nem lenne.

Nem úgy a jobboldalnak, amelynek pártjai külön-külön jóval gyengébbek a Smernél, együtt viszont már meglenne a kormányzóképes többségük. Egy széles, várhatóan ötpárti koalíció tehát az egyetlen lehetőség, és azzal lehet számolni, hogy a választások után az OLaNO veszi át az ellenzék vezető szerepét. Nem is zárkóztak el attól, hogy miniszterelnököt jelöljenek, de hogy kit, [azt nem árulták el](#), azaz még Matovič személyét sem lehet teljesen elvetni. Neki viszont szüksége lesz a korábbi államfő, Andrej Kiska pártjára, a Za ľudia, az urbanus-liberális PS és partnere, a Spolu képviselőire, a kereszténydemokrata KDH-ra, valamint a neoliberais SaS-ra is, sőt még azt sem lehet kizárni, hogy a jobboldali-populista Sme Rodinát is be kell vonni. Igaz, Matovič most mindennél jobban abban reménykedhet, hogy a pártja nem nyeri túl magát: az OLaNO immár a 20 százalékos eredményhez közelít, és – talán nem függetlenül a párt erősödésétől – a KDH becsúszott a parlamenti küszöb alá. Ha azonban pár tizedszázalékkal esik ki egy potenciális koalíciós partner, az rontja a leendő, Smer- és L'SNS-mentes kormánykoalíció kialakításának az esélyeit. Radičová kapcsán már láthattuk, milyen bonyolult akár egy négypárti kormányt is működtetni, így a legnagyobb kérdőjel, hogy egy hasonló forgatókönyv esetén kitarthat-e négy évig egy ennyire sokszínű kormány. Főleg, ha abban a kiszámíthatatlan Matovič neve is szerepelhet.

3. *Várható-e új fejezet a szlovákiai magyar politizálásban?* Megállapodás híján a választáson külön indul a két magyar pártszövetség, a Bugár Béla-féle Híd–Most, valamint a Menyhárt József vezette MKP-n, az Összefogás mozgalmon és a Magyar Fórumon alapuló MKÖ. A közvélemény-kutatások szerint egyikük sem éri el a parlamenti küszöböt, habár a Híd közelebb áll a bejutáshoz: a választás hetén készült felmérés szerint az MKÖ 3,5, a Híd 3,9 százalékon áll. Ha azonban a Smerrel való eddigi közös kormányzás miatt jelentős népszerűségvesztést elszenvedett Bugár sem jut be, annak a teljes felvidéki magyar politizálás reformját kell maga után vonnia.

A csökkenő lélekszámú, körülbelül 8 százalékos népességarányú, ráadásul a választásokon passzívabb felvidéki magyarság számára egyre kevésbé kivitelezhető a kétpárti irányvonal. Ez már a tavalyi EP-választásokon is kiderült, mégsem sikerült közös listát létrehozniuk a magyaroknak. Most viszont már Menyhárt József, az MKÖ elnöke is [kijelentette](#), hogy a választás után létre kell hozni egy egyesült

magyar pártot. A kérdés, hogy milyen legyen az a párt. A járható útnak az tűnik, ha a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) mintájára egy etnikai magyar érdekképviselői párt jönne létre (ilyen párt ma az MKP, amely sok szavazót elveszített, amikor a párt korábbi elnöke, Bugár megalapította a Híd–Most-ot), hiszen egy ilyen lista garantálná a parlamenti érdekképviselőt. Hosszabb távon viszont talán kifizetődőbb a Híd által eredetileg képviselt irányvonal: az etnikai ellentéteken túlmutató magyar–szlovák vegyes párt létrehozása vagy felélesztése. Kérdéses viszont, hogy erre a Smerrel való kormányzás alatt jelentősen leépült és a szlovák szavazóit nagymértékben elveszítő Híd mennyire lesz alkalmas.

GARAI NIKOLETT

A 2020-as szlovák parlamenti választáson, úgy tűnik, folytatódik néhány olyan politikai trend, amely már a legutóbbi, 2016-os voksolás során is megfigyelhető volt. Egyrészt a hagyományos pártok támogatottságának a csökkenésére és az újonnan megjelenő kisebb, sokszor elitellenes vagy protestpártok előretörésére számíthatunk idén is. Belpolitikai fordulópontnak bizonyult a Kuciak-gyilkosság, amely alapjaiban változtatta meg a szlovák politika irányvonalát: a Smer és a kormánykoalíció pártjai meggyengültek, valamint több új liberális politikai formáció (mint a PS, a Spolu vagy a Zaľudi) jött létre, miközben a szélsőjobboldali L'SNS megerősödött. Másrészt a parlamentbe jutott pártok száma 2016-ban nyolcra nőtt. A [várakozások szerint](#) 2020-ban akár kilenc vagy tíz párt is bejuthat a Szlovák Nemzeti Tanácsba, és ott osztozhat a 150 mandátumon. Harmadrészt, a szlovák [arányos választási rendszer](#) kedvez az újonnan megjelenő politikai erőknél: annak sajátosságaiból fakadóan a társadalom politikai sokszínűsége sokkal inkább le tud képeződni a parlamentben, mint egy többségi választási rendszer esetében. Éppen emiatt azonban a pártok számára rendkívül nehéz az abszolút többség megszerzése, így általában koalíciós kormányok jönnek létre.

A választás legizgalmasabb kérdését természetesen most is az jelenti, hogy milyen összetételű kormánykoalíció jöhet létre, az milyen gyorsan tud majd összeállni, és mennyire lesz stabil ahhoz, hogy hosszú távon kormányzóképes maradjon. Egy másik aspektusa ennek, hogy vajon a jobboldali pártok tudnak-e együttműködni, és amennyiben esetleg a Smer nem talál elég szövetségest, fennáll-e a lehetősége annak, hogy egy, a mostaninál sokkal színesebb – de a szociáldemokraták nélküli – kormánykoalíció alakul meg.

A szlovák parlamenti választás kimenetele és a lehetséges kormánykoalíciók sok kérdést vetnek fel – nemcsak a felvidéki magyarok képviselője szempontjából, de a közép-európai regionális együttműködés jövőjével kapcsolatban is. A szavazás eredményének függvényében ugyanis Pozsonynak az utóbbival kapcsolatos politikája is más irányt vehet, hiszen amennyiben az új kormány összetétele nagymértékben eltér a jelenlegitől, és esetleg a Smer nélkül alakul meg az új vezetés, Szlovákia Európa- és V4-politikájában is változásokra számíthatunk.

Bár a szlovák külpolitika hagyományosan prioritásként tekint a közép-európai térségre, s így a Visegrádi Együttműködésre is, mégsem szabad megfeledkezni arról, hogy annak a dinamikája és tartalma az éppen hatalmon lévő kormányok aktuálpolitikai prioritásaitól függ. Az újonnan megalakult szlovák pártok politikai programjából érdemes kiemelni a PS-nek és a Za'ľudínak a regionális együttműködésre vonatkozó vízióját.

A PS a választási [programjában](#) arról ír, hogy a visegrádi országokon belüli és a nyugat-európai országok közötti kapcsolatok terén egy új egyensúlyra van szükség. Szerintük ez úgy érhető el, ha az európai integráció fontos stratégiai és politikai kérdései kikerülnének a V4-es formátumból, és Szlovákia új partnerek felé nyitna. A V4 azonban továbbra is fontos szerepet töltene be a regionális és a határokon átnyúló együttműködésben, valamint bizonyos uniós szakpolitikai ágazatokban, mint például a kohéziós politika vagy a keleti partnerség.

A Kiska-féle Za'ľudí a választási [programjában](#) azt tűzte ki célul, hogy határozottan fog hangot adni az értékkülönbségeknek mindaddig, amíg a demokrácia intézményeit és alapelveit sértő tendenciák vannak jelen a visegrádi országokban. Kiskákék ezzel kifejezetten a jogállamisággal kapcsolatos vitákra gondolnak.